

ساختار کتاب

کتاب شب امتحان عربی (۱) دهم انسانی از ۴ قسمت اصلی تشکیل شده است که به صورت زیر است:

۱- آزمون‌های نوبت اول: آزمون‌های شماره ۱ تا ۴ این کتاب مربوط به مباحث نوبت اول است که خودش به دو قسمت تقسیم می‌شود:

الف) آزمون‌های طبقه‌بندی شده: آزمون‌های شماره ۱ و ۲ را درس طبقه‌بندی کرده‌ایم. بنابراین شما به راحتی می‌توانید پس از خواندن هر درس از درس‌نامه تعدادی سؤال را بررسی کنید. حواستان باشد این آزمون‌ها هم، ۲۰ نمره‌ای و مثل یک آزمون کامل هستند. برای این آزمون‌ها در کنار سوالات، نکات مشاوره‌ای نوشته‌ایم. این نکات به شما در درس خواندن قبل از امتحان و پاسخگویی به آزمون در زمان امتحان کمک می‌کنند.

ب) آزمون‌های طبقه‌بندی نشده: آزمون‌های شماره ۳ و ۴ را طبقه‌بندی نکرده‌ایم تا دو آزمون نوبت اول مشابه آزمونی باشد که معلمتان از شما خواهد گرفت.

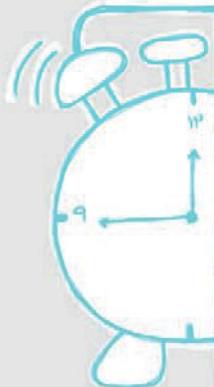
۲- آزمون‌های نوبت دوم: آزمون‌های شماره ۵ تا ۱۲ از کل کتاب و مطابق امتحان پایان سال طرح شده‌اند. این قسمت هم، خودش به ۲ بخش تقسیم می‌شود:

الف) آزمون‌های طبقه‌بندی شده: آزمون‌های شماره ۵ تا ۸ را که برای نوبت دوم طرح شده‌اند هم طبقه‌بندی کرده‌ایم. با این کار باز هم می‌توانید پس از خواندن هر درس تعدادی سؤال مرتبط را پاسخ دهید. هر کدام از این آزمون‌ها هم، ۲۰ نمره دارد. در واقع در این بخش، شما ۴ آزمون کامل را می‌بینید. این آزمون‌ها هم نکات مشاوره‌ای دارند.

ب) آزمون‌های طبقه‌بندی نشده: آزمون‌های شماره ۹ تا ۱۲ را طبقه‌بندی نکرده‌ایم؛ پس، در این بخش با ۴ آزمون نوبت دوم، مشابه آزمون پایان سال معلمتان مواجه خواهید شد.

۳- پاسخ‌نامه تشریحی آزمون‌ها: در پاسخ تشریحی آزمون‌ها تمام آن‌چه را که شما باید در امتحان بنویسید تا نمره کامل کسب کنید، برایتان نوشته‌ایم.

۴- درس‌نامه کامل شب امتحانی: این قسمت برگ برنده شما نسبت به کسانی است که این کتاب را نمی‌خوانند. در این قسمت تمام آن‌چه را که شما برای گرفتن نمره عالی در امتحان عربی زبان قرآن (۱) نیاز دارید، تنها در ۲۰ صفحه آورده‌ایم، بخوانید و لذتش را ببرید!

فهرست

نوبت	پاسخ‌نامه	آزمون
۲۷	۳	اول آزمون شماره ۱ (طبقه‌بندی شده)
۲۸	۵	اول آزمون شماره ۲ (طبقه‌بندی شده)
۲۹	۷	اول آزمون شماره ۳ (طبقه‌بندی نشده)
۳۱	۹	اول آزمون شماره ۴ (طبقه‌بندی نشده)
۳۲	۱۱	دوم آزمون شماره ۵ (طبقه‌بندی شده)
۳۳	۱۳	دوم آزمون شماره ۶ (طبقه‌بندی شده)
۳۴	۱۵	دوم آزمون شماره ۷ (طبقه‌بندی شده)
۳۶	۱۷	دوم آزمون شماره ۸ (طبقه‌بندی شده)
۳۷	۱۹	دوم آزمون شماره ۹ (طبقه‌بندی نشده)
۳۸	۲۱	دوم آزمون شماره ۱۰ (طبقه‌بندی نشده)
۴۰	۲۳	دوم آزمون شماره ۱۱ (طبقه‌بندی نشده)
۴۱	۲۵	دوم آزمون شماره ۱۲ (طبقه‌بندی نشده)

بازمی‌بندی درس عربی زبان قرآن (۱) دهم انسانی

مهارت‌های زبانی	نوبت اول	نوبت دوم
مهارت واژه‌شناسی	۲ نمره	۲ نمره
مهارت ترجمه به فارسی	۷ نمره	۷ نمره
مهارت شناخت و کاربرد قواعد	۷/۵ نمره	۷/۵ نمره
مهارت درک و فهم	۲ نمره	۲ نمره
مهارت مکالمه	۱/۵ نمره	۱/۵ نمره
جمع	۲۰ نمره	۲۰ نمره

رتبة	عنوان	مدة الامتحان: ٩٠ دقيقة	رسالة: أدبيات وعلوم إنسانية	عربي زبان قرآن (١)
١/٢٥	نوبت أول پایاً دهم دوره متوسطه دوم	أَزْمُون شَمَارَة ١	درس أول	رديف
١	برای پاسکلوی درست به این نوع پرسش‌ها باید تک‌واژه‌هایی که بعد از هر درس در آمده را به قوی بدانید.	١. انتخاب الصحيح في الترجمة للكلمات التالية: أكلت <u>الفطور</u> في المطعم. (ناهار - شام - صبحانه) ٢. عين ما طلب منك. الف) تصيرة (بالفارسية): ☐ زيبا ☐ ترو تازه ب) مجده (المترادف): ☐ مجتهد ☐ أجداد ج) رخيصة (المتضاد): ☐ حقيقة ☐ غالبة د) ذر (الجمع): ☐ ذرات ☐ دُرَر	١ ٢	
١	دانستن هنر از دست، هنر از دست، هنر و فهم اسم های که در هر درس آمده به شما کمک می کند و دایره لقات شما را افزایش می دهد.	٣. للترجمة: الف) الحمد لله الذي خلق السماوات والأرض وجعل الظلمات والنور ب) و زاهي بأنجيم / كالذر المنشورة	للترجمة:	٣
١	سی کنید و ایه به واژه در ذهن فود ترجمه کنید و بعد از آن یک بمله روان با ساختار زیان فارسی بنویسید و فعل را در پایان فعله بیاورید.	٤. عین الصحيح والخطأ حسب الحقيقة والواقع: الف) الأعداد الأصلية هي: واحد، اثنان، ثلاثة، أربعة، خمسة ... ب) الأعداد الترتيبية هي: الأول، الثاني، الثالث، الأربع، الخامس ...	عین الصحيح والخطأ حسب الحقيقة والواقع:	٤
١/٥		٥. درس دوم	٥. انتخاب الصحيح في الترجمة للكلمات التالية: الف) هو يحافظ على الهدوء في الصف. (راهنمایی - آرامش - سکوت) ب) من أي مدينة أنت؟ (چوا - چگونه - کدام) ج) وقفت أمام باب المنشية. (سازمان - راهرو - استگاه)	٥
١		٦. للترجمة: الف) «إنتم مسؤولون حتى عن الواقع والبهائم»	٦. عین الفعل اللازم والمتعدي: الف) جاء ..... / قام ..... ب) أرسلنا ..... / أنزل	٦
١/٥	ب) خمسة و سبعون زائد خمسة و عشرين يساوي منه.	٧. عین العدد الصحيح للفراغ: الف) كتابان ..... . (اثنين - اثنان)	٧. عین الفعل اللازم والمتعدي: الف) جاء ..... / قام ..... ب) أرسلنا ..... / أنزل	٧
١/٥	ب) أرسلنا ..... / أنزل	٨. ضع في الفراغ ضميراً مناسباً: الف) ..... ما وضعوا. (هم - هي - هو) ج) ..... لا تنسى. (نحن - أنت - هى)	٨. عین العدد الصحيح للفراغ: الف) كتابان ..... . (اثنين - اثنان)	٨
١	در آوردن فقدت، به تعداد و پیشیت کنم دقت کنید.	٩. أكثُر في الفراغ كلمة مناسبة حسب المعنى والقواعد: الف) ..... واحدة في الحديقة. (תלמידة - تلميذة - تلميذ) ج) الجار ..... بما حدث في الشارع. (خبرت - أخبرونا - أخبرني)	٩. ضع في الفراغ ضميراً مناسباً: الف) ..... ما وضعوا. (هم - هي - هو) ج) ..... لا تنسى. (نحن - أنت - هى)	٩
١	ب) أذهب إلى الغرفة ..... . (الرابعة - الرابع - أربع) د) رأيت في الفندق ..... فارغة. (حُجْرَة - حُجْرَات - أَحْبَرْنَا - أَحْبَرْتِي)	١٠. درس سوم	١٠. أكثُر في الفراغ كلمة مناسبة حسب المعنى والقواعد: الف) ..... واحدة في الحديقة. (طالع - تطالع - تطالع) ج) ..... بما حدث في الشارع. (خبرت - أخبرونا - أخبرني)	١٠
١/٢٥		١١. أكثُر ترجمة ما أشير إليه بخط:	١١. كسر الطفل الزجاج.	١١
١/٥	ب) الأسماك ليست متعلقة بالمياه المجاورة بل بمياه المحيط الأطلسي.	١٢. للترجمة: الف) «و ينزل لكم من السماء رزقاً» ج) أدب الوالد الطفل فتأدب.	للترجمة:	١٢

رتبه	kheilisabz.com	مدت آزمون: ٩٠ دقیقه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	عربی زبان قرآن (١)
نمره	نوبت اول پایه دهم دوره متوسطه دوم	آزمون شماره ١		ردیف
٥/٥	روی ترجمه فعل‌ها و کلمات کلک‌کنید.	(٣) به زودی خواهند شناخت ستمگران را کسانی که ستم نمودند خواهند دانست. (٤) هموطن کسی است که با تو در کشورت زندگی می‌کند و او از اهالی آن است. (٥) شهرورند کسی است که با تو و همراه تو در شهر تو زندگی می‌کند و ساکن آن جا است. (٦) پشتیبان تو کسی است که تو را در کشورت کمک می‌کند و شایستگی‌های فراوانی دارد.	انتخاب الترجمة الصحيحة: (الف) ﴿سَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا﴾ (ج) ﴿كَسَانِي بِهِ دِيْرَانَ سَتَمْ كَرْدَنَدَ خَوَاهِنْدَ فَهِيمِيدَ﴾ (ب) ﴿الْمُوَاطَئُ مَنْ يَعِيشُ مَعَكَ فِي وَطَنِكَ وَهُوَ مِنْ أَهَالِيَهَ﴾ (د) ﴿هَمْوَطَنْ كَسِيْ اسْتَ كَهْ بَا تُوْ دَرْ كَشُورَتْ زَنْدَگِيْ مِيْ كَنْدَ وَ اوْ اَزْ اَهَالِيَهَ آَنْ اَسْتَ﴾ (ه) ﴿شَهْرَوْرَنْ كَسِيْ اسْتَ كَهْ بَا تُوْ وَ هَمَرَاهْ توْ دَرْ شَهْرَهْ توْ زَنْدَگِيْ مِيْ كَنْدَ وَ سَاكِنَ آَنْ جَا اَسْتَ﴾ (٣) پَشْتِيَانْ توْ كَسِيْ اسْتَ كَهْ توْ رَا دَرْ كَشُورَتْ كَمَكْ مِيْ كَنْدَ وَ شَايِستَگِيْهَايْ فَراوانِيْ دَارَدَ.	١٣
١	نوع فعل یعنی شناخت زمان فعل: ماضی مثبت، مااضی هنفی، فضایع، امروز، نهی و ...	اکثُرُ نوع الأفعال التي تحتها خط و صيغتها: (الف) هل تُصدقُينَ أن تربَّنَ في يومِ مِنَ الْأَيَّامِ أَسْمَاكًا تَسَاقِطُ مِنَ السَّمَاءِ. (ب) حَيَّرَتْ هَذِهِ الظَّاهِرَةُ النَّاسُ سَنَوَاتٍ فَمَا وَجَدُوا لَهَا جَوابًا.		١٤
٢/٥	اولاً سوال‌های بعد از متن را پیوایند بعد بروید سراغ متن و بهمه‌ای که تشابه کلمات دارد.	اقرأ النَّصْ تَمَّ أَجِبَ عنَ الْأَسْئَلَةِ: «يَحَدُثُ «مَطْرَ السَّمَكِ» سَنَوِيًّا فِي جَمْهُورِيَّةِ الْهَنْدُورَاسِ فِي اِمْرِيَّكَا الْوَسْطَى. تَحَدُثُ هَذِهِ الظَّاهِرَةُ مَرَّتَيْنِ فِي السَّنَةِ أَحِيَانًا. فَيُلَاحِظُ النَّاسُ غَيْمَةً سُودَاءً عَظِيمَةً وَ رِيَاحًا قَوِيَّةً وَ مَطْرًا شَدِيدًا لِمَدَّةِ سَاعَتَيْنِ أَوْ أَكْثَرَ ثُمَّ تُصْبِحُ الْأَرْضُ مَفْرُوشَةً بِالْأَسْمَاكِ فَيَاخُذُهَا النَّاسُ لِطِبَخِهَا وَ تَناولِهَا. حَوَّلَ الْعَلَمَاءُ مَعْرِفَةَ سِرْ تَلْكَ الظَّاهِرَةِ الْعَجِيْبَةِ، فَأَرْسَلُوا فَرِيقًا لِرِيَاجَرَةِ الْمَكَانِ وَ التَّعْرِفِ عَلَى الْأَسْمَاكِ الَّتِي تَسَاقِطُ عَلَى الْأَرْضِ.» (ب) كَمْ تَحَدُثُ الظَّاهِرَةُ؟ (د) مَا هِيْ مُحاوَلَةُ الْعَلَمَاءِ؟ (ه) عَيْنُ الْأَفْعَالِ الْمُزِيْدَةِ فِي النَّصِّ وَ اكْتُبْ بِاَبْهَا.		١٥
٠/٧٥	ج) یَسْجُلُ الْتَّحْادُوُرُ الْأَكْمَةِ الإِسْلَامِيَّةِ.	اکثُرُ ترجمة ما اُشيرَ إِلَيْهِ بِخطٍ: (الف) تَعَشِّرُوا كَالإِخْوَانَ وَ تَعَامِلُوا كَالْأَجَانِبَ.	درس چهارم	١٦
١/٥	کلمات از بمله را که ترجمه نشه، تشدیف (دید).	للترجمة: (الف) إِنَّ هَذِهِ أُمَّتَكُمْ أُمَّةٌ وَاحِدَةٌ وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ (ب) «الصَّيَافَةُ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ فَمَا زَادَ فَهُوَ صَدَقَةٌ» (ج) مَنْ رَأَى مِنْكُمْ أَحَدًا يَدْعُو إِلَى التَّفْرِيقَ فَهُوَ عَمِيلُ الْعُدُوِّ.		١٧
٢	کلمات از بمله را که ترجمه نشه، تشدیف (دید).	کمل الترجمة: (الف) عَلَى الطَّيِّفِ أَنْ يَتَحَوَّلَ بَعْدَ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ. (ب) لَا تَعْبُدُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَحَدًا. (ج) الرَّفَافُ لَا تَنَامُ فِي الْيَوْمِ الْوَاحِدِ إِلَّا أَقْلَمُ مِنْ ثَلَاثِينَ دِقِيقَةً. (د) الْمُدِيرُ تَصَحَّنَا وَ نَدَمَنَا عَلَى عَمَلِنَا الْقَبِيجَ.		١٨
١	ب) الطَّالِبَانِ ..... . (يَتَعَارِفُونَ - يَتَعَارِفَانِ - تَعَارِفَ) فَبِرْ تَوْهَهْ کَنِيدَ.	ضع في الفراغ فعلاً مناسباً: (الف) الْأَمْلَاءُ ..... . (عَارِفَتْ - عَرَفْتَنْ - تَعَارِفَ) (ج) نَحْنُ ..... . (لَا يَتَعَارِفُونَ - مَا تَعَارَفْنَا - مَا تَعَارِفُ)		١٩
٥/٥	اولاً بمله‌ها را بپوایند بعد بروید به سراغ کلمات هناسب گذاشت.	اکثُرُ وزن الكلمات الثالثية و حروفها الأصلية: (الف) أَدْخَلُ، يُدْخِلُ، إِدْخَالٌ		٢٠
١	ب) ضَرَبُوا، إِضْرِبُ، ضَرْبٌ	ضع في المتربيع العدد المناسب. (جملة واحدة زائدة) (١) الفارع ☐ قِطْعَةٌ مِنَ الْأَرْضِ (٢) الْبَعْثَةُ ☐ إِسْمٌ إِشَارَةٌ لِغَيْرِ الْقَرِيبِ. (٣) الْمُحِيطُ ☐ أَكْبَرُ مِنَ الْبَحْرِ كَثِيرٌ (٤) ذَاك ☐ لَيْسَ فِي دَاخِلِهِ شَيْءٌ (٥) فِي ذَلِكَ الْوَقْتِ ☐		٢١
٢٠	جمع نمرات	موفق باشید		

رتبه	kheilisabz.com	مدة آزمون: ٩٠ دقيقة	رشته: أدبيات و علوم إنسانية	عربي زبان قرآن (١)
نمره	نوبت دوم پایه دهم دوره متوسطه دوم	آزمون شماره ٦	ردیف	
١	ب) رأيُ الطيّار واقفًا جنب الطائرة. د) الكلب يقدر على سماع صوت الساعة على بعد أربعين قدماً.	مهارات واذْهَنَسَى	أكتب ترجمة ما أشير إليه بخط: الف) يصعد <u>النقط</u> بواسطة الأنبوبي. ج) ما المقصود بالمرافق العامة؟	١
٢	عيّن ما طلّب منك:		الـ حَمِيم (بالفارسية): ب) حُجْرَة (المترادف): ج) صَغَار (المتضاد): د) عَمِيل (الجمع):	٢
٣	انتخب الصحيح في الترجمة للكلمات التالية: ب) لا يُصدِّق العاقل قول الذي يكذب كثيراً. دروغ مي گويد - تکذیب می کند - دروغ نمی گوید ج) آلنون الأبيض لون الهدوء. (سفید - سیاه - زرد)	مهارات ترجمة به فارسي	الف) أين تقع قلعة الوالي؟ (كجا - چه وقت - چگونه) د) فَحَصَ الطَّبِيبُ أَسْنَانَ الطَّفْلِ. (معالجه کرد - نسخه توشت - معاینه کرد)	٣
٤	للترجمة: ب) (الله ولِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ) د) سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادُومُهُمْ فِي السَّفَرِ و) اثنان و خمسون تقسيم على اثنين يساوي ستة و عشرين. ح) إلهي قد انقطع رجائي عن الخلق وأنت رجائي. ى) قبّه سلطانية في زنجان و متحف التراث الريفي قرب رشت.	مهارات ترجمة به فارسي	الف) مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيُكُمْ بِضَيَاءٍ أَفَلَا سَمَعُونَ ج) إِنَّا نَظَمَّنُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا حَطَابِانَا ه) إِذَا قَدَرْتَ عَلَى عَدُوكَ فاجْعَلِ الْعَفْوَ شُكْرًا لِلْقُدْرَةِ عَلَيْهِ ز) يَئِسَ الْعُلَمَاءُ مِنْ مَعْرِفَةِ سَرِّ تِلْكَ الظَّاهِرَةِ الْعَجِيْبَةِ. ط) لِلْعَرَابِ صَوْتٌ يُحَدِّرُ بِهِ بَقِيَّةَ الْحَيَوانَاتِ حَتَّى يَبْعَدَ سَرِيعًا عَنْ مَنْطَقَةِ الْخَطَرِ.	٤
٥	كمل الترجمة: «تو باید ..... چرا که .....» «ما آن ها را ..... زیرا آن ها .....» «و کسانی که غیر خدا را می خوانند ..... را نمی آفرینند در حالی که .....» «و زمانی که موسی به قوم خود ..... ای قوم من! قطعاً شما به ..... ستم کردید.»	٥	الف) عَلَيْكَ يَذْكُرُ اللَّهُ فِإِنَّهُ نُورُ الْقَلْبِ. ب) وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِّن الصَّالِحِينَ ج) وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَ هُمْ يُخَلِّقُونَ د) وَإِذَا قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمَ إِنَّكُمْ ظَلَمُّمُ أَنفُسَكُمْ	٥
٦	انتخب الترجمة الصحيحة: ١) روز ششم از روزهای هفته روز تعطیل است. ٢) به روستایی مسافرت کردیم زیرا ما به آرامش نیاز داریم.	٦	الف) الْيَوْمُ السَّادُوشُ مِنْ أَيَّامِ الْأَسْبُوعِ يَوْمُ الْخَمِيسِ. ١) روز ششم از روزهای هفته روز بینج شنبه است. ب) سافرنا إلى قرية، لأننا بحاجة إلى الهدوء. ١) به روستا مسافرت کردیم تا به آرامش کامل برسیم.	٦
٧	مهارات شناخت و کاربرد قواعد	٧		
٨	عيّن الفاعل و نائب الفاعل و اذْكُر إعرابهما: ب) يُنْقُلُ النَّقْطُ مِنَ الْأَيْارِ إِلَى الْمَصَافِي.	٨	الف) تَنْقُلُ التَّاقِلَاتُ مُشْتَقَاتِ النَّقْطِ.	٨
٩	عيّن الاسم المجرور و اذْكُر علامه الجر: ب) مُجَالَسَةُ الْعُلَمَاءِ عِبَادَةٌ.	٩	الف) حُسْنُ السُّؤَالِ نِصْفُ الْعِلْمِ.	٩
١٠	عيّن الكلمات المعربة في العبارة: ب) ما - قلم - من - يد	١٠	الف) هُوَ - هَذَا - قُلُوبٌ - رُجُلٌ	١٠

نمره

نوبت دوم پایة دهم دورة متوسطة دوم

آزمون شماره ٩

رديف

١	<p>عين الصفة والمضاف إليه ثم أذكر إعرابهما:</p> <p>الف) أُنْظِرْتُ لِيَلِكَ الشَّجَرَةِ / ذَاتِ الْعُصُونِ التَّضَرُّرِ</p> <p>أعرب الكلمات المعينة وأذكر عالمة إعرابها:</p> <p>الف) الْأَصْلَادُ مَفْتَاحٌ كُلَّ خَيْرٍ.</p>	١١
١	<p>أكتب في الفراغ عدداً أو معدوداً مناسباً:</p> <p>الف) طُولُ قامة الزرافة ..... أمتار. (سنت - سنت - سنت)</p>	١٢
٥/٥	<p>عين الفعل اللازم والمتعدي في العبارة:</p> <p>الف) تعيش الأسماك في النهر.</p>	١٣
١	<p>أكتب في الفراغ كلمة مناسبة حسب المعنى والقواعد:</p> <p>الف) وَيَقُولُ ..... يَا لَيْتَنِي كُنْتُ ثُرَاباً (المؤمن - الكافر - المتقى)</p> <p>ج) عَلَيْكَ يَذْكُرُ اللَّهُ فَانَّهُ نُورٌ . (القلب - القلب - القلوب)</p>	١٤
١	<p>عين المبتدأ والخبر والفاعل والمفعول في العبارات التالية وأذكر عالمة إعرابها:</p> <p>الف) يلعق القط جرحه عدّة مرات حتى يلتئم.</p>	١٥
٢/٥	<p>مهارات درك وفهم</p> <p>إقرأ النص ثم أجب عن الأسئلة:</p> <p>الدُّلُفِينُ حَيْوَانٌ ذَكِيٌّ يُحِبُّ مُساعدةَ الإِنْسَانِ! يُسْتَطِعُ أَنْ يُرِيدَنَا إِلَى تَكَانِ سُقُوطِ طَائِرٍ أَوْ تَكَانِ غَرَقِ سَفِينَةٍ. تُؤْدِي الدُّلُفِينُ دُوراً مُهِمًا فِي الْخَرْبِ وَالسَّلَمِ وَتَكْشِفُ مَا تَحْتَ الْمَاءِ مِنْ عَجَابَاتٍ وَأَسْرَارٍ وَتُسَاعِدُ الإِنْسَانَ عَلَى إِكْتِشَافِ أَمَاكِنٍ تَجْمَعُهُ الأَسْمَاكُ.</p> <p>هِيَ تُؤْدِي حَرَكَاتٍ جَمَاعِيَّةً وَتَتَكَلَّمُ مَعًا.</p> <p>الف) إِلَى أَيْنَ يُرِيدُنَا الدُّلُفِينُ؟</p> <p>ج) عَلَام (على + ما) تُسَاعِدُ الدُّلُفِينَ الإِنْسَانَ؟</p> <p>هـ ما هي الحروف الأصلية للأفعال: يُعبّـ، يُـشدـ، تـؤـدـيـ، تـتكلـمـ</p>	١٧
٢٠	موفق باشيد	

پاسخ‌نامهٔ تشریحی

۵) چون فعل به صورت جمع مذکور مخاطب آمده (ستنزلون)، ضمیر منفصل مناسب آن به صورت جمع مذکور مخاطب می‌آید: **أَنْتَ سَتَنْزَلُونَ** (شما پایین نخواهید آمد)

نکته: به هماهنگی حرفی میان ضمیرهای منفصل و متصل توجه کنید:

«الف» در «هُمَا» و «فَعْلًا» و «يَفْعَلُونَ» **نَّ** در «هُنَّ» و «فَعْلَنَّ» و «يَفْعَلُنَّ

ثَ در «أَنْتَ» و «فَعْلَتْ» و «تَفْعَلَتْ» **ثَمَّا** در «أَنْتَمَا» و «فَعْلَمَتْماً

ثُمَّ در «أَنْتَمَ» و «فَعْلَتْمَ» **تِ** در «أَنْتِ» و «فَعْلَتِ»

أُّ در «أَنْتَنَ» و «فَعْلَتَنَّ **أُّ** در «أَنَا» و «أَفْعَلَ

نَّ در «نَحْنُ» و «فَعْلَنَا» و «نَفْعَلَنَا

ب) **الرابعة** ۱۰- الف) **تلميذة**

د) **حُجْرَة**

ج) **أخيرني**

بررسی: الف) با توجه به کلمه بعد از جای خالی، **واحدة**: یک، باید در جای خالی اسمی بیاید که هم مفرد باشد و هم اعراب آن مانند **واحدة** مرفوع (**هـ**) باشد **← تلميذة**

ترجمه: یک داش آموز (دختر) در باغ است.

ب) با توجه به کلمه پیش از جای خالی **الغرفة**: اتاق، باید در جای خالی اسمی بیاید که هم مؤنث باشد و هم مجرور **← الرابعة**

ترجمه: به اتاق چهارم می‌روم.

ج) با توجه به واژه **الباجة**: همسایه، که مفرد و مذکور است، فعل نیز مفرد و مذکور می‌آید **← أخيرني**

ترجمه: همسایه از آن‌چه در خیابان اتفاق افتاد، مرا باخبر کرد.

د) با توجه به واژه **فارغة**: که مفرد و مؤنث است و نقش صفت را دارد در جای خالی نیز موصوف به صورت مفرد و مؤنث می‌آید **← حجرة**

ترجمه: در هتل، یک اتاق خالی را دیدم.

۱۱- کودک شیشه را شکست.

۱۲- الف) او (خداؤند) برای شما از آسمان رزقی نازل می‌کند.

ب) ماهی‌ها متعلق به آب‌های مجاور نیستند بلکه به آب‌های اقیانوس اطلس تعلق دارند.

ج) پدر، کودک را ادب کرد و او ادب شد.

بررسی: الف) **يُنَزِّل**: فعل مضارع ثلاثی مزید در باب تفعیل و معلوم و متعدی، فاعل آن ضمیر مستتر «هو» نازل می‌کند / رزقاً: مفعول، رزق و روزی

ب) **الأسماءُ ماهِيَّهَا** / لیست: نیست / **المياه المجاورة**: ترکیب و صفتی، آب‌های مجاور

نکته: اگر اسمی جمع غیرانسان باشد آن اسم در حکم یک اسم مفرد مؤنث تلقی می‌شود، در نتیجه فعل، صفت و ... برای آن مفرد مؤنث می‌آید:

المياه المجاورة (نادرست) **المياه المجاورة** (درست)

جمع مکسر	مفرد مذكر	مع مكس	مفرد مؤنث
غيرانسان			

المحيط الأطلسي: ترکیب و صفتی، اقیانوس اطلس

ج) **أَذْبَهَ**: فعل مضارع در باب تفعیل، معلوم و متعدی، ادب کرد / **الوَالِدُ**: فاعل، پدر / **الطَّفْلُ**: مفعول، کودک را / **ثَادَبَهُ**: فعل مضارع در باب تفعیل، معلوم و لازم، ادب شد

۱۳- الف) ب

بررسی: الف) **سَيَعْلَمُ**: فعل مستقبل، مفرد مذکور غایب، خواهد داشت، خواهد داشت (به اعتبار این که فاعل آن **الذين** جمع است / **الذين**: فاعل، کسانی که / **ظَلَمُوا**: فعل مضارع و فاعل آن ضمیر باز (واو)، ستم نمودند).

ب) **يَعِيشُ**: فعل مضارع، زندگی می‌کند / معک: با تو / **في** و **طنك**: در کشورت

۱۴- الف) **صَدَقَيْنَ** **← فعل مضارع / مفرد مؤنث مخاطب / در باب تفعیل**

تَسْفَاقَطَ ← فعل مضارع / مفرد مؤنث غایب در باب تفاعل

ب) **حَيَّرَتْ ← فعل مضارع / مفرد مؤنث غایب / در باب تفعیل**

ما وَجَدُوا ← فعل مضارع / جمع مذکور غایب

آزمون شماره ۱ (نویت اول)

۱- صبحانه را در رستوران خوردم.

۲- الف) **تَضَرَّرَهُ**: تر و تازه

ب) **مُجَدَّد**: مجتهد (کوشای)

ج) **رَخِيْصَة** ≠ **غَالِيَة** (ازان ≠ گران)

د) **دُرَر**: جمع آن **← دُرَر** (مرواریدها)

۳- الف) سایش از آن خدایی است که آسمان‌ها و زمین را آفرید و (در آن‌ها) تاریکی‌ها و روشنایی را قرار داد.

ب) او (خداؤند) آن را با ستارگانی مانند مرواریدهای پراکنده آراست.

بررسی: الف) **الحمدُ**: حمد و سایش / **حَلَقَ**: فعل ماضی، ثلاثی مجرد، معلوم و متعدی، ضمیر مستتر «هو» فاعل آن، آفرید / **السَّمَاءُ**: مفعول، آسمان‌ها را / **جَعَلَ**: فعل ماضی، ثلاثی مجرد، معلوم و متعدی، فاعل آن ضمیر مستتر «هو»، قرار داد / **الظَّلَمَاتِ**: مفعول، تاریکی‌ها را / **النَّورُ**: معطوف به «الظَّلَمَاتِ»، روشنایی

ب) زان: فعل ثلاثی مجرد، معلوم و متعدی، فاعل آن «هو» مستتر، آراست، زینت داد / **هـ**:

مفوع، آن را / **بَأْنِجَمِ**: با ستارگانی / **الدُّرُرُ** المنتشرة: ترکیب وصفی (موصوف، جمع مکسر

غیرانسان + صفت به صورت مفرد مؤنث)، مرواریدهای پراکنده

۴- الف) درست

بررسی: الف) اعداد اصلی به ترتیب این‌گونه است: واحد (یک)، اثنان (دو)، ثلثة (سه)،

أربعة (چهار)، خمسة (پنج) ... (درست)

ب) اعداد ترتیبی به ترتیب این‌گونه است: **الأول** (اول)، **الثاني** (دوم)، **الثالث** (سوم)،

الرابع (چهارم)، **الخامس** (پنجم) ...

۵- الف) او از (حفظ) **أَرَامِش** در کلاس مواقبت می‌کند.

ب) تو اهل **كَدَم** شهری؟

ج) تو روپریوی در **سَازَمَان** ایستادی.

۶- الف) قطعاً شما مسئول هستید حتی در مورد مکان‌ها و چاربایان.

ب) هفتاد و پنج به اضافه بیست و پنج برابر است با صد.

بررسی: الف) إِنْ: **قطعاً** / كُمْ: **شما** / **مَسْؤُلُونَ**: مسئول هستید / عن البقاع: در مورد

مکان‌ها / **البَهَائِمُ**: معطوف، چاربایان

ب) خمسة و سبعون: مبتدا، عدد اصلی به صورت معطوف، هفتاد و پنج / زان: خبر، به اضافه /

خمسة و عشرين: عدد اصلی به صورت معطوف، بیست و پنج / **يُساوِي**: فعل مضارع در باب

مقابلة، فاعل آن «هو» مستتر / **هَمَّة**: مفعول، صد

۷- الف) جاء: آمد، لازم / قام: ایستاد، لازم

ب) **أَرْسَلَنَ**: فرستادیم، متعدی / **أَنْزَلَ**: فرو فرستاد، متعدی

۸- الف) **كتابيَان اثناَن** (دو کتاب) ب) المدرسة العاشرة (مدرسه دهم)

بررسی: الف) چون «كتابيَان» به صورت مثنی و با «ان» آمده است عدد آن نیز به عنوان

صفت آن با «ان» می‌آید **← إِثْنَان**

ب) چون «المدرسة» اسم مفرد مؤنث است صفت آن نیز که عدد ترتیبی است به صورت

مؤنث می‌آید **← العاشرة**

۹- الف) **هُمْ** ب) **نَحْن** ج) **نَحْن** د) **أَنْتَ**

بررسی: الف) چون فعل به صورت جمع مذکور غایب آمده (وضعی)، ضمیر منفصل

مناسب آن به صورت جمع مذکور غایب می‌آید: **هُمْ ما وضعوا** (آن‌ها قرار ندادند).

ب) چون فعل به صورت متكلم مع الغیر آمده (ما علمنا)، ضمیر منفصل مناسب آن به صورت

متکلم مع الغیر می‌آید: **نحن ما علمنا** (ما دانستیم).

ج) چون فعل به صورت متكلم مع الغیر آمده (لا ننسی)، ضمیر منفصل مناسب آن به صورت

متکلم مع الغیر می‌آید: **نحن لا ننسى** (ما فراموش نمی‌کنیم)

- (۳) **المحيطُ / أَكْبَرُ مِنَ الْجَهْرِ كُثْرَةً** (اقیانوس، از دریا بسیار بزرگ‌تر است)
 (۴) **ذَاك / اسْمَ إِشَارَةٍ لِغَيْرِ الْقَرِيبِ** (آن، اسم اشاره برای غیرنژدیک است)
 بر این اساس، عبارت «فی ذلك الوقت» در آن زمان» اضافی است.

۱۵- الف) مردم چه چیزی را ملاحظه می‌کنند؟ مردم ابر سیاه بزرگی و باد نیرومندی و باران شدیدی را مشاهده می‌کنند. (یلاحظُ النَّاسُ غَيْمَةً سُودَاءً عَظِيمَةً وَ رِياحًا قَوِيَّةً وَ مَطْرَأً شَدِيدًا).
 ب) پدیده چند بار اتفاق می‌افتد؟ این پدیده گاه‌گاهی دو بار در سال اتفاق می‌افتد.
 (تحدُّثُ هَذِهِ الظَّاهِرَةُ مَرَّاتٍ فِي السَّنَةِ أَحْيَانًا).

ج) مردم چه چیز می‌گیرند؟ مردم ماهی‌ها را می‌گیرند برای پختن و میل کردنشان.
 (فِيَأْخُذُ النَّاسُ الْأَسْمَاكَ لِطَبْخِهَا وَ تَناولِهَا).

د) تلاش دانشمندان چیست؟ تلاش دانشمندان شناخت راز آن پدیده عجیب است.
 (حاوَلَ الْعَلَمَاءُ مَعْرِفَةَ سَرِّ تِلْكَ الظَّاهِرَةِ الْعَجِيْبَةِ).

ه) فعل‌های مزید متن و باب آن‌ها:

يُلَاحِظُ ← فعل مضارع در باب مفاعة (لاحظ، يلاحظ، ملاحظة)

يُصْبِحُ ← فعل مضارع در باب إفعال (اصبحَ، يُصْبِحُ، إصباح)

يَحَاوِلُ ← فعل مضارع در باب مفاعة (حاوَلَ، يَحَاوِلُ، مُحَاوِلَة)

يُرْسِلُوا ← فعل مضارع در باب إفعال (أَرْسَلَ، يُرْسِلُ، إِرْسَال)

يَتَسَاقِطُ ← فعل مضارع در باب تفاعل (تساقطَ، يَتَسَاقِطُ، سَاقِطَ)

۱۶- الف) مانند برادران معاشرت کنید و مانند بیگانگان معامله کنید.

ب) سعید با مسعود زد و خورد کرد.

ج) وحدت امت اسلامی جلوه‌گر می‌شود.

۱۷- الف) قطعاً این امت شما امت واحدی است و من پروردگار شما هستم، پس مرا پیرستید.

ب) مهمانی سه روز است، پس هر چه (به آن) اضافه شود آن (نوعی) صدقه (دادن) می‌شود.

ج) هر کس از شما کسی را ببیند که به تفرقه و اختلاف فرامی‌خواند پس او مزدور دشمن است.

بررسی: الف) **أَمْتَكِمْ**: ترکیب اضافی، امت شما / أُمَّةٌ وَاحِدَةٌ: ترکیب وصفی، یک امت.

آتا: من / رَبِّكُمْ: ترکیب اضافی، پروردگار شما / أَعْبُدُوا: فعل امر

جمع مذكر مخاطب، بپرستید / نی: در اصل «نی» بوده است یعنی نون و قایه «ن» و ضمیر

«ی» که نقش مفعول را دارد. به معنی «مرا» و ضمیر «ی» حذف شده و کسره «ن» بیانگر حذف نون است چرا که کسره یا حرف «ی» هماهنگی دارد و کسره یادآور «ی» است:

فَاعْبُدُونِي ← **فَاعْبُدُونِ**

ب) **الضِيَافَةُ**: مهمانی / ثلَاثَةُ أَيَّامٍ: مضاف و مضاف‌الیه، سه روز / ما: اسم شرط، هر چه /

زاد: فعل مضارع ثالثی مجرد، فعل شرط، اضافه شود

ج) مَنْ: اسم شرط، هر کس / رَأَى: فعل مضارع، فعل شرط، ببیند / أَحَدًا: مفعول، کسی را /

یَدْعُونَ: فعل مضارع و فاعل آن «هو» مستتر، دعوت می‌کند / إِلَى التَّفْرِقَةِ: به تفرقه و اختلاف /

عَمِيلُ الْعَدُوِّ: ترکیب اضافی، مزدور دشمن

۱۸- الف) مهمان باید **جَابِهَ جَاهَ شُود** (برود) بعد از سه روز.

ب) به جز خدا کسی را نپرستید.

ج) زرافه در یک روز تنها **كَمْ تَرَى** سی دقیقه می‌خوابد.

د) مدیر ما را **نَصِيحَتَ كَرَد** و ما را به خاطر کار **رَشْتَمَان** پشیمان کرد.

۱۹- الف) **الْمُلْمَلَةُ تَعْرَفُوا**.
 ب) الطَّالِبَانِ يَتَعَارِفَانِ.

ج) **نَحْنُ** ما تعارفنا.

بررسی: الف) **الْمُلْمَلَةُ** (هم کلاسی‌ها)، جمع مکسر و مذكر است و با فعل جمع مذكر

غایب «تعارف» هماهنگی دارد: هم کلاسی‌ها همدیگر را شناختند.

ب) **الْطَّالِبَانِ** (دانش‌آموزان) اسم مثنی است و با فعل مثنای مذكر غایب هماهنگی دارد /

«یتعارفان»: دانش‌آموزان همدیگر را می‌شناسند.

ج) **نَحْنُ** (ما)، ضمیر متکلم مع الغیر است و با فعل متکلم مع الغیر «ما تعارفنا» هماهنگی

دارد: ما همدیگر را شناختیم.

د) **أَتَنَّ** (شما)، ضمیر جمع مؤنث مخاطب است و با فعل جمع مؤنث مخاطب «تعارفت» هماهنگی دارد: شما همدیگر را شناختید.

۲۰- الف) وزن کلمات به ترتیب **أَفْعَلُ، يَقْعِلُ، إِفْعَالٌ** ← حروف اصلی ف ع ل / د خ ل

ب) وزن کلمات به ترتیب **فَعْلُوا، إِفْعَلُوا، يَفْعِلُوا** ← حروف اصلی: ف ع ل / ض ر ب

۲۱- (۱) **الْفَارِغُ**/لیس فی داخله شيء (خالی، چیزی در داخلش نیست)

۲) **الْبَقْعَةُ**/قطعة من الأرض (مکان، قطعه‌ای از زمین است)

- ج) صغار ≠ کبار (کوچک‌ها ≠ بزرگ‌ها)
د) عَمِيل: جمع آن ← عُملاء (مزدوران)

- ب) دروغ می‌گوید.
۳- الف) کجا
د) معاینه کرد.

- ج) سفید
بررسی: الف) قلعه والی کجا واقع است؟ (أين: کجا)
ب) عاقل سخن کسی را که بسیار دروغ می‌گوید باور نمی‌کند. (یکذب: دروغ می‌گوید)
ج) رنگ سفید رنگ آرامش است. (الأبيض: سفید)

- د) پژوهش دندان‌های کودک را معاینه کرد. (فَحْصٌ: معاینه کرد)

- ۴- الف) معبدی به جز خدا کیست که نوری برای شما بیاورد. آیا گوش نمی‌دهید؟

- ب) خداوند سرپرست کسانی است که ایمان آوردن، آن‌ها را از تاریکی‌های (نادانی و ظلم) به سوی روشنایی بیرون می‌آورد.

- ج) قطعاً ما امیدواریم که پروردگارمان خطاهای ما را بیامرزد.

- د) رئیس قوم (گروه) خدمتکار آن‌ها در مسافت است.

- ه) زمانی که بر دشمنت توانمند می‌شوی، پس عفو و گذشت را به عنوان شکر توانایی بر او قرار بده.

- و) پنجاه و دو تقسیم بر دو برابر می‌شود با بیست و شش.

- ز) دانشمندان از شناخت راز آن پدیده شگفت نامید شدند.

- ح) معبد! امید من به خلق (مردم) قطع شده است و تو امید من هستی.

- ط) کلاع صدایی دارد که با آن به بقیه حیوانات هشدار می‌دهد تا این‌که فوری از منطقه خطر دور شوند.

- ی) گنبد سلطانیه در زنجان و موزه میراث روسیای نزدیک رشت است.

- بررسی:** الف) قُنْ: اسم استههام، خبر مقدم، چه کسی / إِلَهٌ: مبتدای مؤخر، معبدی / غيرُ اللَّهِ: تركيب اضافي، غير خدا، جز خدا / يَأْتِي: فعل مضارع، می آید / يَأْتِي بِ: می آورد / كُمْ: ضمير مفعولي متصل، شما را / ضياء: نور، روشنایی / أَ: حرف استههام / لَا تسمعون: فعل مضارع منفي، گوش نمی‌دهید.

- ب) اللَّهُ: مبتدأ و مرفوع به ضمه ـ، خداوند / وَلِيٌّ: خبر و مرفوع به ضمه ـ، سرپرست / وَلِيُّ الذِّينَ: مضاف و مضافقیه، سرپرست کسانی است که / آمنوا: فعل مضارع، جمع مذكر غایب، ایمان آوردن / يُخْرُجُ: فعل مضارع و فعل آن ضمير مستتر «هو» / هُمْ: مفعول و منصوب، مبني، آن‌ها را / مِنَ الظَّالِمَاتِ: جار و مجرور، از تاریکی‌ها / إِلَى التُّورِ: جار و مجرور، به سوی نور

- ج) إِنَّا (در اصل «إِنَّا» بوده است): همانا ما / نَطَمْعُ: فعل مضارع متعدی، امیدواریم / أَنْ يَغْفِرَ: فعل مضارع التزامي، که بیامرزد / لَنَا: جار و مجرور، برای ما / رَبُّ: فاعل و مرفوع به ضمه ـ / رَبُّنَا: مضاف و مضافقیه، پروردگار ما / خطايانا: مفعول و منصوب، خطاهای / خطایانا: تركيب اضافي، خطاهای ما

- د) سَيِّدُ: مبتدأ و مرفوع به ضمه ـ، رئیس / الْقَوْمُ: مضافقیه و مجرور به کسره ـ / خادِمٌ: خبر و مرفوع به فتحه ـ، خدمتکار / خادِمَهُمْ: تركيب اضافي، خدمتگزار آن‌ها في السَّفَرِ: جار و مجرور، در سفر

- ه) إِذَا: قید زمانی، زمانی که / قَدْرُتُ: فعل مضارع، توانمند شدی، در این‌جا به دلیل این‌که بعد از «إِذَا» آمده است، مضارع ترجمه می‌شود «توانمند می‌شوی» / عَلَيْ عَدْوَكِ: جار و مجرور و مضافقیه، بر دشمنت / إِجْعَلُ: فعل امر متعدد که دو مفعول می‌خواهد / العَقْنَ: مفعول اول آن و منصوب به فتحه ـ / شَكَرًا: مفعول دوم آن و منصوب به فتحه ـ / للقدرَةِ: جار و مجرور، به خاطر قدرت / عَلَيْهِ (علی + ـه): جار و مجرور، بر او

- و) اثنان و خمسون: عدد اصلی، عدد معطوف که هر دو جزء آن مرفوع است به دلیل مبتدأ بودن، «إِثْنَانِ» مرفوع با علامت الف (ا) و «خمسون» مرفوع با علامت «و»، روی هم ← پنجاه و دو / تقسیم صفت و مرفوع به ضمه ـ / عَلَيْ اثْنَيْنِ: جار و مجرور با علامت «ـ»، بر دو / يُساوِي: فعل و فاعل آن ضمير «هو» مستتر، نقش خبر را دارد / سَتَّةَ وَعَشْرِينَ: نقش مفعول را دارد و منصوب به فتحه ـ در جزء اول و «ـ» در جزء دوم، بیست و شش

- ز) يَتَسَّ: فعل مضارع، نالید شدند (به اعتبار این که فاعل در «العلماء» جمع است، فعل جمع ترجمه شده است) / العَلَمَاءُ: فاعل و مرفوع به ضمه ـ، دانشمندان / مِنْ مَعْرِفَةِ: جار و مجرور، از شناخت / سَرْتَلَكَ: مضاف و مضافقیه، راز آن / الظَّاهِرَةُ العَجِيْبَةُ: موصوف و صفت، پدیده عجیب

﴿ازمون شماره ۹﴾ (نوبت دوم)

- ۱- الف) نفت به وسیله لوله بالا می‌رود.
ب) خلبان را ایستاده در کنار هوایپیما دیدم.
ج) مقصود از تأسیسات عمومی چیست؟
د) سگ می‌تواند صدای ساعت را از مسافت چهل قدمی بشنود.
۲- الف) حمیم: گرم و صمیمی
ب) حُجْرَة ≠ غُرْفة (اتاق)

ب) با توجه به عدد «عشرین» بیست محدود مفرد و منصوب می‌آید ← سَنَة / **ترجمه**: کلاع
بیست سال تا سی سال زندگی می‌کند.

۱۴- (الف) تعیش: زندگی می‌کند، لازم
ب) لا تتخذوا: نگیرید، متعدی

ترجمه: ماهی‌ها در رودخانه زندگی می‌کنند.
ب) دشمن من و دشمن خودتان را سربرست نگیرید.

۱۵- (الف) الکافِر
ب) عمل
ج) القلب
د) خیر

بررسی: (الف) با توجه به معنای واژه‌های جمله، برای جای خالی به عنوان فاعل و از «الكافر» درست است / **ترجمه**: کافر می‌گوید ای کاش من خاک بودم.

ب) با توجه به حرف جر «ب» در جای خالی اسم مجرور می‌آید «عمل» / **ترجمه**: دانشمند بدون عمل مانند درخت بدون میوه است.

ج) با توجه به اسم پیش از جای خالی که مضاف است، در جای خالی اسم مجرور می‌آید به عنوان مضاف‌الیه «القلب» / **ترجمه**: تو باید یاد خدا کنی زیرا که آن روشنایی قلب است.

(د) با توجه به واژه‌های «أَدْبٌ» و «المرء» که به ترتیب مبتدی و مضاف‌الیه هستند در جای خالی خبر می‌آید و اعراض مرفوع است «خیر» / **ترجمه**: ادب انسان از طلایش بهتر است.

۱۶- (الف) یعلق: فعل متعدد / **القط**: فاعل و مرفوع به ضمه ^۲ / چُرخ: مفعول و منصوب به فتحه ^۲ / يَلْتَئِمُ: فعل لازم / **فاعل آن ضمیر «هو» مستتر** / **ترجمه**: گریه زخم را چند بار می‌لیسد تا این که بهبود بیابد.

ب) هُوَ: مبتدی و مرفوع و مبني / **بِمَنْزِلَةِ**: جار و مجرور و خبر / **ترجمه**: آن به مانند جاسوسی از جاسوس‌های جنگل است.

۱۷- (الف) دلفین ما را به کجا راهنمایی می‌کند؟ دلفین می‌تواند ما را به مکان سقوط هواپیما یا مکان غرق شدن کشتی راهنمایی کند. (یستطیع آن پُرشدننا إلی مکان سقوط طائرة او مکان غرق سفينة)

(ب) دلفین‌ها چه چیزی را کشف می‌کنند؟ آن چه که زیر آب است از شگفتی‌ها و رازها کشف می‌کنند. (تکشُف ما تحت الماء من عجائب و أسرار)

(ج) دلفین‌ها انسان را در چه چیزی کمک می‌کنند؟ دلفین‌ها انسان را به کشف مکان‌های تجمع ماهی‌ها کمک می‌کنند. (تساعدُ الانسَان عَلَى اكتشافِ أماكن تجمع الأَسْمَاك)

(د) آیا دلفین حیوان احمقی است؟ نه، دلفین حیوان باهوشی است (الدَّلْفِين حَيْوَان ذَكِير)

ه) حروف اصلی فعل‌ها:

يُرْشِدُ ← رش د
يُحْبُبُ ← ح ب ب
تَكَلَّمُ ← ك ل م
ثُوذِي ← ء د ي

ح) إلهي: مضاف و مضاف‌الیه، معبودا / قدَ انْتَطَعَ: فعل ماضی نقلی، قطع شده است / رجاء: فاعل و مرفوع / ي: مضاف‌الیه و مجرور / رجائي: تركيب اضافي، أميد / عن الخلق: جار و مجرور، از خلق / أنتَ: مبتدأ و مرفوع، مبني، تو / رجاء: خبر و مرفوع / رجائي: مضاف و مضاف‌الیه ط) للغَرَاب: جار و مجرور، خبر مقدم، كلاع ... دارد، برای کلاع ... است / صوتُ: مبتدای مؤخر، صدایی / يَعْدُرُ: فعل متعدد و فاعل آن ضمير مستتر «هو»، هشدار می‌دهد / يه: جار و مجرور، با آن / بقيَّة: مفعول و منصوب به فتحه ^۲ / الحيواناتِ: مضاف‌الیه و مجرور به کسره ^۲ / حتى تبتعد: فعل مضارع، تا دور شوند / سريعاً: قيد حالت، سريع / عن منطقة: جار و مجرور، از منطقة الخطير: تركيب اضافي، منطقة خطير

ي) قُبَيَّة: مبتدأ و مرفوع با ضمه ^۲، گنبد / قُبَيَّة سلطانية: تركيب اضافي، گنبد سلطانية / في زنجان: جار و مجرور، در زنجان / مُتَحَفَ الشَّرَاث: تركيب اضافي، موزة ميراث / التَّرَاثُ الزيفيُّ: تركيب اضافي، ميراث روستایی / قرب رشت: تركيب اضافي، نزدیک رشت

۵- (الف) تو باید به یاد خدا باشی؛ چرا که آن روشنایی قلب است.

ب) ما آن‌ها در رحمت خود وارد کردیم زیرا آن‌ها از انسان‌های شایسته هستند.

ج) و کسانی که غیرخدا را می‌خوانند چیزی را نمی‌آفرینند در حالی که آفریده می‌شوند.

ترجمه: حرف «و» پیش از «هم يَحْلَمُون» اصطلاحاً واحالیه گفته می‌شود و معنای آن «در حالی که» است.

د) و زمانی که موسی به قوم خود گفت: ای قوم من! قطعاً شما به خودتان ستم کردید.

ترجمه: «يا قوم» در اصل «يا قومي» بوده که حرف «ي» آن حذف شده است و به جای آن کسره در «قوم» آمده است: ای قوم من!

۶- (الف) ۲

بررسی: (الف) اليُومُ: مبتدأ و مرفوع به ضمه ^۲ / السَّادُسُ: صفت و مرفوع به ضمه ^۲ / اليُومُ السادس: موصوف و صفت، روز ششم / من أيام الْأَسْبُوعِ: جار و مجرور و مضاف‌الیه، از روزهای هفته / يومُ: خبر و مرفوع به ضمه ^۲ / الخمسِ: مضاف‌الیه و مجرور به کسره ^۲ / يومُ الخمس: تركيب اضافي، روز پنجم شنبه

ب) سافرنا: فعل ماضی و فاعل آن ضمير بارز «نا»، مسافرت کردیم / إلى قرية: جار و مجرور، به روستایی / لأننا (ل + آن + نا): زیرا که ما / ب الحاجة: جار و مجرور، نیاز داریم / إلى الهُدُوِ: جار و مجرور، به آرامش

۷- (الف) تَقْنُقُ: فعل ماضی معلوم متعدد، منتقل می‌کنند / التَّاقْلَاتُ: فاعل و مرفوع به ضمه ^۲ / **ترجمه**: نفتشها فراورده‌های نفت را منتقل می‌کنند.

ب) يَتَّقْلِلُ: فعل مضارع مجهول، منتقل می‌شود / التَّقْلُطُ: نایب فاعل و مرفوع به ضمه ^۲ / **ترجمه**: نفت از چاهها به پالایشگاهها منتقل می‌شود.

۸- (الف) السَّؤَالُ و «العلم» مضاف‌الیه و مجرور به کسره ^۲

ب) التَّعْلِمَ: مضاف‌الیه و مجرور به کسره ^۲

ترجمه: (الف) خوب سوال کردن، نصف علم است.

ب) همنشینی با دانشمندان عبادت است.

۹- کلمات معرب: اسم، الله، الرحمن، الرحيم

کلمة مبني: بـ (حرف)

۱۰- (الف) کلمات مبني: هُوَ (ضمیر)، هذا (اسم اشاره)

ب) کلمات مبني: ما (اسم استفهام)، من (حرف)

۱۱- (الف) ذات الْعَصْرِ: تركيب اضافي، الغصون (مضاف‌الیه و مجرور)، الْعَصْرُون الْتِضْرَبة

تركيب وصفی / التَّضْرَبة (صفت و مجرور)

ب) «ي» در «صَدِيقِي» مضاف‌الیه و مجرور و مبني / جلدی: صفت و مرفوع

۱۲- (الف) مفتاح: خبر و مرفوع به ضمه ^۲ / خير: مضاف‌الیه و مجرور به کسره ^۲

ب) العلمُ: مبتدأ و مرفوع به ضمه ^۲ / قيد: خبر و مرفوع به ضمه ^۲

ترجمه: (الف) نماز کلید هر نیکی است.

ب) علم شکار و نوشتن بند (آن) است.

۱۳- (الف) ستة

بررسی: (الف) با توجه به این که پس از جای خالی، محدود به صورت جمع و مجرور آمده و

مفرد آن مذکور است، «متر» عدد از نظر جنس مخالف آن می‌آید ← ستة / **ترجمه**: طول

قامت زرافه شش متر است.

درس نامهٔ توب برای شب امتحان

اسم اشاره: اسمی است که برای اشاره کردن به کار می‌رود و دارای دو نوع نزدیک (القريب) و دور (البعيد) است.

جمع	مثنى	مفرد	
هؤلاء	هذان - هذين	هذا	مذكر ← إشارة للنَّزِيْب
هؤلاء	هاتان - هاتين	هذه	مؤنث ← (اشارة به نَزِيْدِيك)
(أين ها)	(أين دو)	(أين)	معنى
أولئك	-	ذلك	مذكر ← إشارة للبعيد
أولئك	-	تلك	مؤنث ← (اشارة به دور)
(آن ها)	-	(آن)	معنى

کلمات پرسشی

أ	هل	منْ	ما	أين	متى	كيف	كم	لم (لماذا)
آيا	آيا	چه کسانی	چه چیزی	کجا	چه زمان	چگونه	چند، جدقدار	چرا

اعداد: به دو گروه تقسیم می‌شوند:

۱) اعداد اصلی: که بیانگر تعداد هستند.

﴿أعداد ترتيبی﴾: که بیانگر ترتیب و رتبه هستند (که در فارسی با پسوند «م» یا «مین» و در عربی بر وزن «الفاعل» یا «الفاعلة» به کار می‌روند).

اعداد اصلی، یک تا دوازده	
یک:	واحد
دو:	اثنان
سه:	ثلاثة
چهار:	أربعة
پنج:	خمسة
شش:	ستة
ایثا عَشَرْ:	دوازده
ایثا عَشَرْ:	هفت
سَبْعَة:	سبعين

اعداد ترتيبى، يكم تا دوازدهم	
يكم:	الأول / الأولى
دوم:	الثاني / الثانية
سوم:	الثالث / الثالثة
چهارم:	الرابع / الرابعة
پنجم:	الخامس / الخامسة
ششم:	السادس / السادسة
دوازدهم:	الثاني عشر / الثانية عشرة
هفتم:	السابع / السابعة
هشتم:	الثامن / الثامنة
نهم:	التاسع / التاسعة
دهم:	العاشر / العاشرة
يازدهم:	الحادي عشر / الحادية عشرة

علامت‌ها: فتحه $\underline{\underline{ـ}}$ / کسره $\underline{\underline{ـ}}$ / ضمه $\underline{\underline{ـ}}$ / تنوین $\underline{\underline{ـ}}$

٤

اسیم از نظر عدد: در عربی هر اسمی بیانگر تعداد خاصی است که عبارت‌اند از:

مفرد (یکی)، مشنی (دوتا) و جمع (بیشتر از دوتا)

نکته ۱۰ علامت مثنی (ان-ین): هم برای مذکر و هم برای مؤنث استفاده می‌شود.

البته علامت مؤذن (ة—ة) در مثنی تبدیل به «ت» می‌شود؛ مانند:

مدرسہ ← مدرسستان، مدرسٹین

نکته ۲: جمع سالم: جمعی است که برای ساختن آن، باید نشانه جمع (ون-ین-ات) است.

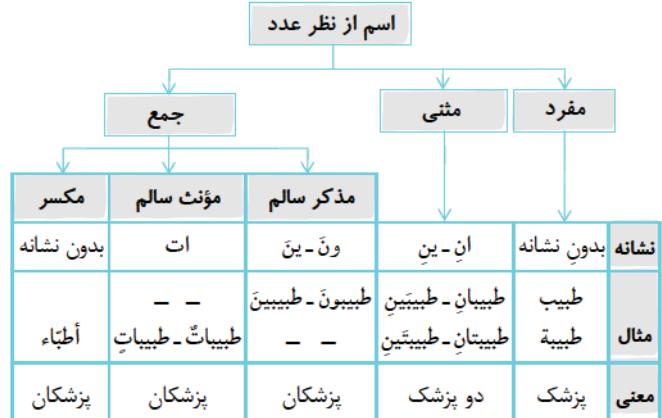
را به انتهای اسم مفرد، اضافه کنیم؛ مانند:

عارف ← عارفون، عارفيَن / عارفة ← عارفات

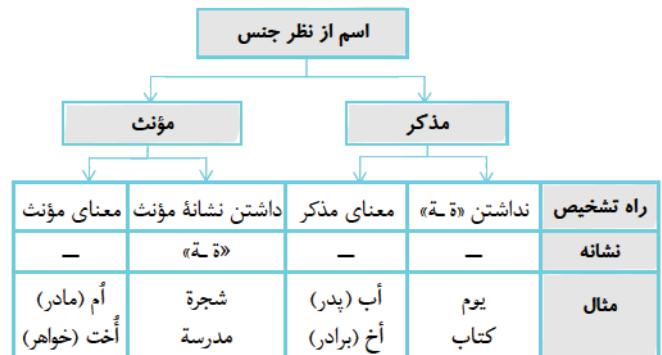
نکته ۲۰: جمع مکسر: جمعی است که روش نشانه خاصی ندارد و فقط براساس شنیده‌ها یاد گرفته می‌شود و در آن، شکل و نظم ظاهری اسم مفرد دچار تغییر می‌شود؛ مانند:

عارف عُرفاء

- آیا همه اسامی‌های مفرد حتی دارای جمع مکسر هستند؟ خیر، بعضی از اسامی‌ها جمع مکسر ندارند.

اسم از نظر جنس: در عربی هر اسمی، یا مذکر محسوب می‌شود و یا مؤنث؛ البته دلیل مؤنث‌بودن در بعضی از اسم‌ها داشتن علامت مؤنث (ةـ) است (مانند: مزرعة) و در بعضی، داشتن معنی مخصوص مؤنث‌ها (مانند: أـ؛ مادر)

فَاعِلٌ: در مورد وزن «فَاعِلٌ» و «مَفْعُولٌ»:

وزن «فَاعِلٌ» بیانگر انجام‌دهنده یا دارنده حالت است؛ مانند: «خالق: آفریننده» و «عالِم: دانای»

وزن «مَفْعُولٌ» بیانگر «فرد یا چیز انجام‌شده» است؛ مانند: «مخلوق: آفریده‌شده» و «علوم: دانسته‌شده»

ترکیب وصفی (موصوف و صفت): در عربی هرگاه دو اسم پشت سر هم قرار گیرند و هر دو «ال» داشته باشند و یا هر دو بدون «ال» باشند و علامت انتهای هر دو، یکسان باشد، موصوف و صفت به حساب می‌آیند.

فَاعِلٌ	الدَّرْسُ السَّهْلُ
موصوف	صفت
[درس آسان]	[دانش آموزی شجاع]

ترکیب اضافی (مضاف و مضاد إليه)

در عربی هرگاه دو اسم پشت سر هم قرار گیرند و اسم اول، «ال» و تنوین نداشته باشد و اسم دوم «ال» یا تنوین داشته باشد، معمولاً مضاف و مضاد إليه به حساب می‌آیند.

فَاعِلٌ	دَرْسُ التَّلِيمِيَّةِ
مضاف	مضاد إليه
[درس داش آموز]	[دانش آموز مدرسای]

ترکیب سه کلمه‌ای (اسم + ضمیر متصل + اسم «ال» دار)

در این نوع ترکیب سه کلمه‌ای، ضمیر را بعد از اسم «ال» دار (کلمه سوم) ترجمه می‌کنیم.

فَاعِلٌ: کتابک المفید: کتاب مفید تو

رتبی العظیم: پروردگار بزرگ من

بيان ساعت

در عربی برای بیان ساعت به ترتیب زیر عمل می‌کنیم:
ساعت کامل از ← اعداد ترتیبی بر وزن «الفاعلة»

نیم ← (النصف)

ربع ← (الربع)

یک ربع مانده به ... ← (إلا ربع)

فَاعِلٌ: ساعت هفت: السابعةُ وَ التَّصْفُ

یک ربع مانده به هفت: السابعة إلأ ربعاً

هفت و نیم: السابعةُ وَ الْأَرْبَعَةُ

یک ربع و ربع: السابعةُ وَ الرَّبْعُ

یادآوری رنگ‌ها (الألوان)

أخضر (سبز)، أخمر (سرخ)، أزرق (آبی)،

أصفر (زرد)، أبيض (سفید)، أسود (سیاه)،

بنفسجي (بنفسجی)

یادآوری روزهای هفته (أيام الأسبوع)

السبت (شنبه)، الأحد (یکشنبه)، الإثنين (دوشنبه)

الثلاثاء (سهشنبه)، الأربعاء (چهارشنبه)، الخميس (پنجشنبه)

الجمعة (جمعه)

وعده‌های غذایی

التطور: صباحه

كلمات و عبارات مهم درس

فعلها

آتَتْ: رشد کرد (مؤثر)

ئَمَّا: رشد کرد (مذکور)

إِبَحَثُ: جست وجو کن

أَوْجَدَ: پدید آورد

زان: زینت داد

فُلْ: بگو

يدُورُ: می‌چرخد

صارث شد، گردید

يُخْرُج: درمی آورد

أَنْزَلَ: نازل کرد

جَهَزَ: مجهز کرد

كَفَلَ: کامل کن

شَقَّ: شکافت

صَيَّرَ: گردانید

ساير کلمات

إِغْبَارٌ:	تيبرنگی، غبار آلودگی
جَذْوَةٌ:	ستارگان
دَانَه:	احمگ (پاره آتش)
فَرْوَانَةٌ:	حَسْرَةٌ
كَامِلٌ:	رسبز
إِذَا:	اندیشمند
الْعَصُونَ:	آن (ذلك)
أَنْعَمُ:	ذات
دُرْرَةٌ:	ذات
مُسْتَعِنَةٌ:	ذات
ذَاتٌ:	ذات
ذَوٌ:	ذو
الْعَقْمَ:	ذاری
مُسْتَعِنَةٌ:	ذاری
ذَيَّا:	ذاری
الْفَسْطَانَ:	شاخه‌ها (جمع عُضُن)
ذَاتٍ:	نعمت‌ها (جمع نعمة)
ذَرْرَةٌ:	مراویدها (جمع ذر)
مُسْتَعِنَةٌ:	دوره کردن
ضَيَّا:	تراوه
الْفَسْطَانَ:	لباس زنانه

متن درس

وَجَعَلَ الظَّلَمَاتِ وَالنُّورَ: دارای شاخه‌ای تر و تازه
ذَاتِ الْعَصُونَ الْحَضْرَةِ: دارای شاخه‌ای تر و تازه
فَابْتَحَ وَ قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي: جست وجو کن و بگو این کیست؟
مِنْ ذَا الَّذِي أُرْجَدَهَا: چه کسی آن را پدید آورد؟
ذَاكْ هُوَ اللَّهُ الَّذِي أَتَعْمَلُهُ مُهْنَمْهَةً:
آن همان خدایی است که نعمت‌ها یش ریزان است.

ذو حکمَةٍ بِالْغَةِ وَ قَدْرِهِ مُقْتَدِرَهُ: دارای حکمتی کامل و قدرتی توانمند است.
زَائِهٌ بِأَنْجُمْ: آن را با ستارگانی زینت داد.
كَالْدَرَرِ الْمُتَنَشِّرِهِ: مانند مروایدی‌های پراکنده
فَصَيَّرَ الْأَرْضَ بِهِ بَعْدَ إِغْبَارِهِ حَضْرَةً:
وَزَمِنَ را پس از تیرگی اش سرسبز گردانید.
وَانْظُرْ إِلَى الْقَمَرِ وَ قُلْ مَنْ شَقَّ فِيهِ يَضْرَهُ:
به انسان نگاه کن و بگو چه کسی در چهره او بینایی اش را شکافت.
مِنْ ذَا الَّذِي جَهَنَّهَ يَقْرُهُ مُفْتَكِرَهُ:
این کیست که او را به قدرتی اندیشمند مجهز کرده است.

كلمات حوار (گفت و گو)

أَنْ أَسْأِرُ: که سفر کنم
التعارف: آشنایی با یکدیگر
أَحَدُ الْمَوْظَفِينَ: یکی از کارمندان
قاعة المطار: سالن فرودگاه
مع الأسف: متأسفانه

كلمات و عبارات مهم تمارین

﴿وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صَدِيقٍ فِي الْأَخْرِينَ﴾:
برای من یاد نیکو در میان آیندگان قرار بده.
﴿... لَمْ تَقُولُنَّ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ [لَمْ = لما]: چرا؟
چرا می‌گویید آن چه را که انجام نمی‌دهید؟
«كَثْرَةٌ حَسَلَتْهُمْ وَ صَوْمَهُمْ / صِدْقُ الْحَدِيثِ وَ أَدَاءُ الْأَمَانَةِ»:
بسیاری نمازشان و روزه‌شان راستگویی و امانتداری
«إِرْحَمْ مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمُكَ مَنْ فِي السَّمَاءِ»:
به کسی که در زمین است رحم کن تا کسی که در آسمان است به تورحم کند.
أَطْلَبُوا الْعِلْمَ وَ لُو بِالصَّيْنِ فَإِنَّ طَلَبَ الْعِلْمَ فَرِيضَةٌ
دانش را طلب کنید گرچه در چین باشد زیرا طلب دانش، واجب است.